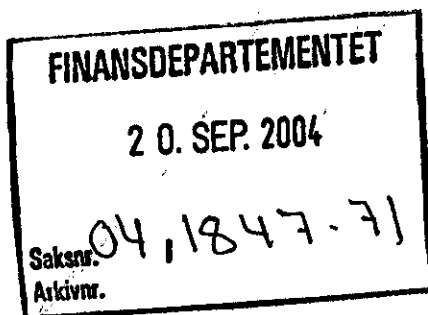

Lesja kommune

Arkivsaksnr.: 04/00590-004
Ark.: 203 &13

Særutskrift

Samlet saksframstilling

Saksbehandler: Jan Stavheim

Saksnr.: Utvalg
0114/04 Formannskapet

Møtedato
13.09.04

HØRING OM SKATTEOPPKREVERUTVALGETS UTREDNING - NOU 2004:12 BEDRE SKATTEOPPKREVIING

SAKSUTREDNING

Bakgrunn:

Slik det er i dag utføres fellesinnkrevingen av inntektsskatt, formuesskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift av de kommunale skatteoppkreverne (kommunekasser eller kemner) på vegne av alle skattekreditorene. Disse er staten, fylkeskommunene, kommunene og folketrygden. I tillegg har også skatteoppkreverne ansvaret for arbeidsgiverkontrollen. I 2004 omfatter fellesinnkrevingen snaut 400 milliarder kroner, og derav ca ¼ til kommunene og fylkeskommunene.

Skatteoppkreverutvalgets utredning – NOU 2004:12 Bedre skatteoppkreving – er ved brev av 18.06.04 fra Finansdepartementet sendt ut til høring med høringsfrist 01.10.04. En viktig bakgrunn for denne utredningen er ønsket om å statliggjøre norsk skatteinnkreving. Stortinget har tidligere, både ved behandling av St.prp. nr 44 (ROSA-utredningen) i 1994 og ved behandling av St.prp. nr 41 (STRADEC-utredningen) i 1996 avviste å statliggjøre skatteinnkrevingen i Norge.

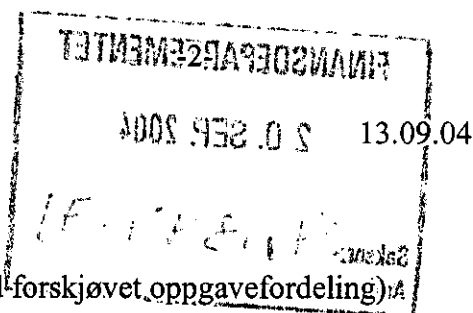
Ved behandlingen av Oppgavefordelingsutvalgets tilrådinger, hvor bl.a. skatteinnkrevingen var foreslått overført til staten, har Stortinget den 21.03.02 bedt Regjeringen legge fram forslag til tiltak som kan gi resultatforbedringer når det gjelder lokal skatteinnkreving, både mht. arbeidsgiverkontroll og innfordring.

Skatteoppkreverutvalget ble deretter oppnevnt 26.05.03 og leverte sin utredning nå i mai. Flertallsinnstillingen i NOU 2004:12, tilrår at ansvaret for skatteinnkrevingen overføres fra kommunene til staten. Et samlet utvalg foreslår for øvrig en rekke funksjonelle tiltak, uavhengig av hvordan organiseringen blir. Slike tiltak er bl.a. hyppigere rapportering og betaling av skattetrekk og arbeidsgiveravgift, innføring av gebyr ved betalingsmislighold og ved utleggstrekk, mer effektive sanksjoner og økt elektronisk tilgang til ulike registre. Her anbefales videre utredninger.

Utvalget har vurdert tre alternative modeller:

- Kommunal modell (dagens)

0114/04 Formannskapet

- Blandet modell (modell med forskjøvet oppgavefordeling)
- Statlig modell

Utvalgets flertall (5 mot 2) anser en statlig organisering som mest naturlig.

Gjennomgående for de to siste modellene er at skatteregnskap med fordeling og avregning, veiledning/informasjon, arbeidsgiverkontroll og frivillig inn-/utbetalinger overføres til ligningskontoret som fra før av er fastsettingsinstans for skatt og arbeidsgiveravgift.

I den *blandede modellen* er det tenkt at tvangsinnfordring av skatt, skattetrekk og arbeidsgiveravgift fortsatt skal foregå ved skatteoppkreverkontorene, og at skattefogdene skal fortsette med innkreving av merverdiavgift og arveavgift. Denne modellen vil innebære betydelig reduksjon av bemanning på skatteoppkreverkontorene.

I den *statlige modellen* er all tvangsinnfordring tenkt lagt til statlige regionoppkreverkontor. Med den kjennskap vi har til pågående omorganisering i Skatteetaten, er det vel liten tvil om at den statlige modellen vil medføre sterk sentralisering, jmf. etatens overtagelse av kontroll og revisjon av skatteregnskapet der hele landet nå ble delt i fem regioner.

KS håper at alle landets kommuner vil avgi høringsuttalelse og forankrer høringen gjennom politisk behandling før 01.10.04

KS sitt syn på skatteinnkrevingen ligger fast. Etter råd fra KS sitt sentrale Rådmannsutvalg, fattet Sentralstyret i KS den 18.05.04 flg. enstemmige vedtak:

1. KS mener at skatteinnfordringen fortsatt må være kommunal eller felleskommunal oppgave. Erfaringene vi har med skatteinnkreving som kommunal oppgave er svært positive. Blant annet av hensyn til innbyggernes rettssikkerhet, skatteinnkrevings brukervennlighet, ivaretagelse av lokaldemokratiet gjennom folkevalgt innsyn og kontroll, og ikke minst den gode løsningsgraden for inndrivelse av skattekrav, gjør at KS mener at skatteinnkrevingen fortsatt må være en kommunal oppgave.
2. Kvaliteten på skatteinnkrevingen i Norge er meget god. KS mener det finnes flere forbedringsmuligheter som ytterligere kan forbedre skatteinnkrevingen i Norge. De kan gjennomføres innenfor rammen av fortsatt kommunalt og lokalt ansvar for skatteinnkrevingen.

KS sitt standpunkt er at skatteinnkrevingen fortsatt må være en kommunal oppgave, og KS oppfordrer kommunene til å støtte dette.

I tillegg nevner KS følgende argumenter for fortsatt kommunalt ansvar:

HØG LØSNINGSGRAD/GODE RESULTATER

Kommunal skatteinnkreving har i snitt en løsningsgrad på 99% av utlignet skatt, og er i verdenstoppen. Mye av det grunnleggende er nærhet til skatteyter. Kommunikasjon og oversikt er helt vestenlig. Effekt av statliggjøring er ikke utredet.

GOD RETTSSIKKERHET

Slik det er i dag er det etablert et klart organisatorisk og ansvarsmessig skille mellom fastsettelsen (det statlige ligningskontor) og innkrevingen (den kommunale skatteoppkrever). Avstanden mellom fastsettelse og innkreving av skatt er slått fast som er grunnleggende prinsipp i tidligere utredninger og Stortingsbehandlinger.

GOD BRUKERSERVICE

Landsomfattende undersøkelser gjennomført av Norsk Gallup i 2002 dokumenterer at kommunale skatteoppkreverkontorer scorer vesentlig bedre enn de statlige skattekontorene når det gjelder tilgjengelighet, kundebehandling, saksbehandlingstid, informasjon og forutsigbarhet i saksbehandlingen. En eventuell statliggjøring og sentralisering vil således føre til dårligere tilgang til offentlige tjenester i lokalmiljøene.

KOMMUNALT ØKONOMISK SELVSTYRE

Det er avgjørende for et levedyktig, lokalt demokrati å kunne påvirke eget inntektsgrunnlag, og det skal være positiv sammenheng mellom den økonomiske utviklingen i lokalt næringsliv og nivået på lokale, offentlige budsjetter. Dersom ansvaret for innkrevingen overføres til staten og innkreivingskompetansen i kommunene faller bort, reduseres kommunens mulighet for å kunne påvirke sitt inntektsfundament.

FOLKEVALGT KONTROLL OG INNSYN

Dagens ordning gir grunnlag for folkevalgt innsyn og kontroll - bl.a. via skatteutvalgene. Sentralisering og sektorkontorer reduserer muligheten for folkevalgt innsyn.

EFFEKTIV DRIFT OG RESSURSBRUK PGA SYNERGIEFFEKTER

Kommunal skatteinnkreving medfører effektiv drift og ressursbruk ved at det gjennomføres i samme miljø som ivaretar kommunens innkreving av egne krav, og opprettholder da levedyktige innkreivingsmiljøer i de små kommunene.

DISTRIKTSPOLITISKE HENSYN IVARETAS

Dagens desentraliserte lokalisering innebærer at det opprettholdes innkreivingsmiljøer og arbeidsplasser i utkantstrøk og betyr også at lokalt næringsliv har kort vei til sine viktigste offentlige samarbeidspartnere.

DAGENS SKATTEBETALINGSORDNING FUNGERER GODT

Det legges opp til en egen tvangsinnfordringsinstans. Skatteyterne vil oppleve stigmatisering, ved at frivillig betaling og tvangsinnkreving skilles fra hverandre og plasseres i forskjellige organisasjoner.

EVENTUELL STATLIGGJØRING VIL MEDFØRE BETYDELIGE OVERGANGSKOSTNADER

Det skal opprettes nye kontorer med de etablerings-, drifts- og planleggingskostnader det medfører. Besparelsene på kommunal side antas å bli minimale. Ansettelse, opplæring og kompetanseoppbygging for nye skatteoppkrevere vil medføre betydelig utfordring. Kan medføre provenytnap i en periode som strekker seg over flere år. Et forsiktig anslag tilsier

provenytap på 5 mrd. kroner over en 3-års periode.

KONSEKVENSENE ER IKKE UTREDET

Det er mangelfull utredning. Spørsmål som om hvordan en eventuell statliggjøring skal skje, bl.a. om dette vil kunne gjennomføres som en virksomhetsoverdragelse, er overhode ikke berørt i utredningen. Mangel på analyser og konsekvensutredninger av eventuell statliggjøring er en svakhet.

Vurdering:

I tillegg til KS sine argumenter må en også vurdere følgende:

- ◆ De folkevalgte skatteutvalgene skal være en ventil for skattytere som på spesielt grunnlag har behov for å kunne få lempet på skattetrykket. Disse utvalgene vil kunne falle bort ved en statliggjøring, og er allerede foreslått fjernet i utkast til ny skattbetalingslov. Grunnlaget for det forslaget er endringen av Gjeldsordningsloven pr 01.07.03. Dette synes ikke å være noe særlig bra argument. Bl.a. kunngjøres fra Løsøreregistret hvem det kan åpnes gjeldsforhandlinger for.
- ◆ Rammetilskuddet til kommunene vil bli redusert straks en eventuell statliggjøring er klar og skal settes ut i livet. Hva reduksjonen vil bli er det vel bare staten som vet.
- ◆ Innkrevingslinja er foreslått delt i to. En frivillig og en for tvangsinnkreving. Dette virker ikke særlig fornuftig og vil stigmatisere de som havner i tvangslinja. Det er ikke nødvendigvis betalingsviljen det står på når tvangstiltak må tas i bruk. I mange tilfeller er det vel heller betalingsevnen som begrenser.
- ◆ Konsekvensen for innkrevingen generelt er at en vil miste mye av adgangen til motregninger, noe som vil slå negativt ut både for skatteinnkrevingen og kommunens egen innkreving. Kommunene vil få sterkt reduserte innkrevingsmiljøer.
- ◆ Det vil være uheldig at fastsettelse og innkreving av skatt skjer ved samme kontor.
- ◆ Tilgjengeligheten vil ved en regionalisering bli temmelig redusert for de som kan være avhengig av frammøte ved kontoret for å få klarhet i eller ryddet opp i problemstillinger. Det er ikke alltid at slike ting kan avklares gjennom korrespondanse. All erfaring viser at når instanser - offentlige eller private - sentraliseres, så blir tilgjengeligheten vanskeliggjort for kunden. Likedan vil lokalkunnskapen som medarbeiderne sitter med, etter hvert forsvinne. God kommunikasjon med skatteyttere og arbeidsgivere er svært viktig.
- ◆ Det er ellers en trend i tida at staten skal overta oppgaver som de mener de kan gjøre bedre. Byråkratene i finansdepartementet befester posisjonene.
- ◆ Forslagene til funksjonelle tiltak vil være en forbedring og vil medføre bedre verktøy og muligheter for de som skal drive med innkrevingen. Forslaget om hyppigere rapportering og betaling av skattetrekk og arbeidsgiveravgift er likevel tvilsomt. Dette vil medføre at arbeidsgiverne, som fra før av er tungt belastet med oppgaveplikter i det offentlige, vil

0114/04 Formannskapet

13.09.04

måtte innberette og betale månedlig i stedet for terminvis som i dag.

Dokument:

Finansdepartementets utsendelse til høringsinstansene, datert 18.06.04

Brev fra Kommunenes Sentralforbund, datert 02.07.04

Innstilling:

Lesja kommune stiller seg bak KS sine argumenter. Fellesinnkrevingen av skatter og avgifter er oppgaver som i dag ligger på det lavest mulige forvaltningsnivå, som fungerer godt, og det er ikke behov for å flytte oppgavene til et annet forvaltningsnivå.

Lesja kommune mener at skatteinnkreving og arbeidsgiverkontroll fortsatt skal være et kommunalt ansvar.

Stein Løkken

Formannskapet behandlet saken i møte 13.09.04 og ga følgende vedtak:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Rett utskrift, 15.09.04

Liv Engen

Utskrift sendt:

Finansdepartementet, Skatteavdelingen, Postboks 8008 Dep, 0030 Oslo
Kommunenes Sentralforbund (KS), Postboks 1378, Vika, 0114 Oslo
Regionkontoret i Nord-Gudbrandsdal, Otta
Kommunekassa, her

